

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Nesreča.

(Konec.)

Vsak je svoje nesreče kovač.
Po nesrečo ni treba potovke pošiljati.
Berači in nesreča sami pridejo.
Nesreča zajca doteče.
Nesreča ni nikoli ugnana.
Nesreča pride na konju, a peš odide.
Če pride nesreča skozi duri, pride svež
zrak z njo.
Ni nesreče brez sreče.
Nesreča je kažipot k Bogu.
Nesreča modri.
Nesreča oči ostrí.
Nesreča druží ljudi.
Skupna nesreča se lažje nosí.
Sreča je, imeti tovariša v nesreči.
Nesreča in up bivata pod eno streho.
V nesreči je obup največja nesreča.
Nesreča oslepí.
Nesreča postara.
Ni nesreča za raka, če ga v vodo vržeš.
Ni nesreča, če ti kruh v med pade.
Tudi mala nesreča je težja, ako dolgo
traja.
Velika nesreča še vero vzame.
Nesreča, ki sega bogatim do kolen,
sega siromaku do vratu.
Kdor ima nesrečo, mu kruh v peči
zmrzne.

Reki.

Ti nesreča, ti!
V svojo nesrečo drveti.
Iz nesreče se izkopati.

Drobiž.

V. Steska: Sprehod po Ljubljani.

(Kažipot našim šolarjem-izletnikom.)

Prej je imel grad dva vodnjaka; enega na dvorišču iz l. 1588., drugega pa zunaj poslopja, ki je baje 65 m globok. Na drugem koncu griča so stare utrdbe, »šance« imenovane.

Grajska kapelica je posvečena svetemu Juriju. Slika je delo Janeza Po-

točnika. Na stenah so naslikani grbi deželnih glavarjev od l. 1261.—1742.

V ulici sv. Florijana so štiri hiše ohranile staro obliko slemenskih hiš. Voda se na teh strehah odteka na desno in levo, zato se te hiše ne stikajo. Radi vlage v vmesnih prostorih so začeli to obliko hiš opuščati.

Zadnja hiša v Ulici sv. Florijana na levo je mestna dekliška šola. Prej je stala tu od l. 1658. do 1773. jezuitska gimnazija. Pozneje so tu namestili ljudsko šolo; velika dvorana pa se je rabila za veselice, koncerte in deželnozborske seje. To dvorano so imenovali reduto, l. 1898. so začeli zidati dekliško šolo. V stari Ljubljani je stala morda tu do l. 1484. mestna hiša, pred njo pa lipa in vodnjak. Mestno hišo so tedaj preselili na Mestni trg.

Nasproti šoli stoji hiša s pomolom, nekdanji stiški dvorec, kjer so ostajali stiški redovniki, kadar so prišli v Ljubljano. V veži na levo je še njihov grb.

Za šolo je cerkev sv. Jakoba, ki je bila nekaj časa edina cerkev v najstarejši Ljubljani. Cerkev je potres poškodoval l. 1511., na kar so 1515 novo sezidali. Ker je bila premajhna, so jezuiti zgradili v l. 1613. do 1615. novo prostorno cerkev, ki so jo l. 1701. temeljito popravili. Kapelico sv. Frančiška so prizidali l. 1669. in jo okrasili s štukaturami. Najlepša oltarja sta veliki oltar, ki ga je napravil l. 1752. Francesco Robba, in oltar sv. Frančiška, za katerega je izklesal kipe Jakob Contieri iz Padove l. 1720. Na stropu cerkve je naslikal Jurij Šubic štiri freske iz življenja sv. Jakoba; okvir okrog slike velikega oltarja je izvršil Janez Wolf 1869. Križev pot in sliko sv. Frančiška Ksaverija je izdelal Pavel Künl. Cerkev je imela do l. 1895. dva zvonika. Po potresu so ponižali zvonika do cerkvene strehe in sezidali ob zakristiji nov zvonik (R. Jeblinger). Na vrhu cerkvenega pročelja je

relief kiparja Ivana Zajca: Spremenjenje na gori (1897).

Na trgu sv. Jakoba je spomenik Brezmadežne. Kip je bil ulit leta 1681. in je ostanek starega spomenika, ki je stal pred cerkvijo. Ko je spomenik razpal, so kip hranili v cerkvi, dokler niso postavili na trgu novega spomenika l. 1870.

Lepa je hiša št. 11 na Starem trgu. Nad durmi nosi pomol mož, ki drži prst na ustni, kar spominja na gospodarja in graditelja te hiše barona Schweigerja (schweigen = molčati). V hiši št. 4 je bil rojen naš znameniti zgodovinar Valvasor (1641 do 1695).

Most preko Ljubljane se imenuje Hradeckega most, prej pa čevljarjski most, zato, ker so bile čevljarjske kolibe na mostu. Ta most je bil dalj časa edini most v mestu. Sedaj pa vodi čez Ljubljano več mostov. Prvi je šentjakovski most, ki je bil od leta 1827. do 1915. lesen, sedaj pa je betonski. Drugi je že imenovani Hradeckega most. Tretji je frančiškanski most, ki so ga prej imenovali špitalski most. Bil je lesen, od l. 1842. je pa kamenit. Četrti je zmajski most (prej jubilejni, še prej mesarski), ki so ga postavili 1908. Peti je šentpetski most, ki je sedaj betoniran. Šesti, vodmatski, je popolnoma nov in vodi z Zaloške ceste na Kodeljevo.

Na Mestnem trgu so hiše večinoma tronadstropne. Nekaj jih je zelo starih, n. pr. Skabernetova (nekdaj Hrenova s Hrenovim grbom na dvorišču), Hamannova, šanteljeva, Pleiweissova, štirinadstropna v klasicistovskem slogu sezidana, itd. Sedanjo mestno hišo so sezidali l. 1717/18. Pred njo nudi vodo lep marmornat vodnjak s tremi simboličnimi podobami, ki predstavljajo tri glavne kranjske reke: Savo (Gorenjsko), Krko (Dolenjsko) in Ljubljano (Notranjsko). Vodnjak je postavil kipar Francesco Robba leta 1751.

Pred stolno cerkvijo (Pred škofijo št. 4) je škofijski dvorec. Sezidal ga je drugi ljubljanski škof Kri-

štof Ravbar l. 1512., kar spričuje kameniti napis v veži. Drugo nadstropje je sezidal škof Friderik Oto grof Buchhaimb in hodnik s stebri škof Sigismund grof Herberstein l. 1695. Zadnji del poslopja proti Ljubljani je postavil škof Schrattenbach l. 1735., kapelico v drugem nadstropju pa škof dr. Jakob Missia l. 1897.

Sedanjo stolno cerkev sv. Nikolaja so zgradili l. 1701.—1706. Valvasor pripoveduje, da so cerkvico sv. Nikolaja postavili ribiči l. 745. To pa ni verjetno, ker so bili Ljubljanci tedaj gotovo še pagani. Cerkev je prejkone nastala šele v 12. veku, ko se je češčenje sv. Nikolaja širilo po naših krajih. Po požaru l. 1386. so postavili novo cerkev, ki je z raznimi spremembami ostala do l. 1701. Tedaj so jo podrli in sezidali po načrtu slavnega jezuita Andreja Pozza današnje cerkev. Cerkev je poslikal slikar Julij Quaglio v l. 1703.—1706., kapelice pa v l. 1721.—1723. Te freske so najlepše v Jugoslaviji. Kupolo je poslikal po Quagliovih prejšnjih freskah Matej Langus l. 1843/4. Quaglio je naslikal tudi oltarno sliko sv. Dizme l. 1704., Langus pa več oltarnih slik, n. pr. sv. Nikolaja, sv. Treh kraljev, sv. Trojice, sv. Janeza Nepomučana in Marije Folinjske (po Rafaelu). Znamenita sta oba angela ob tabernaklju v levi prečni ladji, delo Francesca Robbe okoli l. 1750. Križev pot je po Führichu naslikal Jos. Plank l. 1860. Orgle na velikem koru so dobro uspelo delo orglarskega mojstra Milavca in imajo 53 spremenov; orgelske omare pa so iz srede 18. veka. Na zunanji strani cerkve so tri freske, ki jih je po prejšnjih Quagliovih naslikal Janez Wolf l. 1872., oziroma 1885.

Za stolnico je duhovsko spomenišče. Poslopje so sezidali v letih 1708.—1717. Portal, ki je najlepši v Ljubljani, je postavil Luka Mislej leta 1714. V pritličju je knjižnica, ki jo je s freskami okrasil Julij Quaglio l. 1721.

Na Vodnikovem trgu stoji Vodnikov spomenik, ki ga je modeliral Alojzij Gangl l. 1889. Kjer je

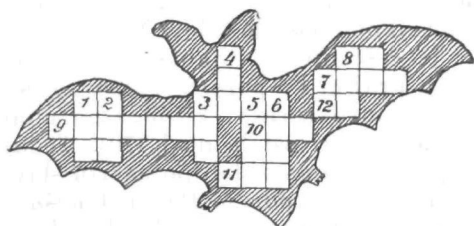
sedaj sadni trg, je stal nekdanj frančiškanski samostan, pozneje prenarejen v šolsko poslopje, ki je dobrih sto let združevalo v sebi skoro vse ljubljanske šole, licejsko knjižnico in muzej. Po potresu l. 1895. razmajano poslopje so podrl l. 1898.

(Dalje prihodnjič.)

Uganke, skrivalnice in drugo.

1. Križaljka »Netopir«.

(Slavko Felicijan, Ribnica.)

Določi sledeče pomene:

Navpično:

- 1 jed,
- 2 član družine,
- 3 del obraza,
- 4 gorljiva snov,
- 5 moško ime,
- 6 žensko ime,
- 7 veznik,
- 8 pozdrav.

Vodoravno:

- 3 število,
- 9 potrebuješ po delu,
- 10 rastlina,
- 11 žensko ime,
- 8 ploskovna mera,
- 7 moško ime,
- 12 nikalnica.

2. Magični mozaik.

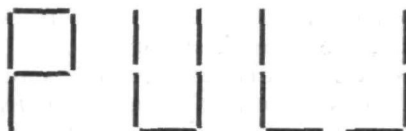
(Miroljub, Vižmarje.)

Razreži gorenji kvadrat ter sestavi iz dobljenih delov magični kvadrat!

3. Vžigalice.

(Miroljub, Vižmarje.)

Sestavi iz teh vžigalice ime drugega laškega mesta, v katerem pa ne bo nobene gorenjih črk!

Rešilci in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 10 dni po izidu lista in se objavljajo le imena onih rešilcev, bodo rešili vse zagovetke — v prihodnji številki.

Rešitve 1. štev.:

1. Kelih.

Oh, kelih našega življenja je kelih žrtev in trpljenja.

(Sim. Gregorčič.)

Ključ: Datum na stojalu keliha pove, katero črko treba vzeti.

2. Spremenitev.

Naslov, amor, reva, osem, čreva, Adam, ježa, tabor, Eva, veda, rima, trska, Erna, cena.

Naročajte »Vrtec«!

3. Sestavljalnica.

Lažje preredi ena mati sedem otrok ko sedem otrok eno mater.

4. Črkovnica.

